

**ЗАКОН
О ВОЈНОЈ, РАДНОЈ И МАТЕРИЈАЛНОЈ ОБАВЕЗИ**

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се: војна обавеза; позивање војних обвезника ради вршења војне обавезе; регрутна обавеза; обавеза служења војног рока; одлагање и прекид служења војног рока и отпуштање из Војске Србије; резервни састав Војске Србије; путовање и боравак војних обвезника у иностранству; право на накнаде за вршење војне обавезе; евиденција војних обвезника; радна обавеза у државним органима и правним лицима од значаја за одбрану; радна обавеза у јединицама радне обавезе; материјална обавеза грађана, привредних друштава, других правних лица и предузетника у ванредном и ратном стању; одређивање покретних и непокретних ствари и других материјалних средстава која се узимају за потребе одбране земље; евиденција и распоређивање тих ствари; начин њиховог узимања, враћања и накнада за допремање и коришћење и поступак за утврђивање накнаде за штету проузроковану оштећењем, уништењем или нестанком тих ствари, као и друга питања од значаја за војну, радну и материјалну обавезу.

II. ВОЈНА ОБАВЕЗА

Члан 2.

Војна обавеза је право и дужност грађана да се припремају и оспособљавају за учешће у одбрани.

Војну обавезу у миру, ванредном и ратном стању имају сви грађани, који се припремају и оспособљавају за извршавање војних дужности и других задатака одбране у складу са законом.

Члан 3.

Војна обавеза је општа и подлежу јој сви држављани Републике Србије, а састоји се од: регрутне обавезе, обавезе служења војног рока, обавеза вршења цивилне службе и обавеза у резервном саставу које се врше под условима прописаним овим законом.

Извршавање војне обавезе обезбеђује Министарство одбране, а извршава се у Војсци Србије односно органима, организацијама, установама и јединицама цивилне заштите у којима се врши цивилна служба (у даљем тексту: организације или установе).

Прописе о начину и поступку извршавања војне обавезе доноси Влада Републике Србије, на предлог министра одбране.

Члан 4.

Војни обвезник је лице које подлеже војној обавези у складу са овим законом, и то:

- 1) регрут;
- 2) војник на служењу војног рока са оружјем и без оружја;
- 3) лице у цивилној служби;
- 4) лице у резервном саставу.

Лице постаје регрут почетком календарске године у којој навршава 18 година и то: до ступања на служење војног рока у Војску Србије; до ступања у цивилну службу у организацији или установи у којој се врши цивилна служба; до превођења у резервни састав ако је обавезу служења војног рока, односно цивилне службе регулисао на други начин, односно до престанка војне обавезе по одредбама члана 9. овог закона.

Регрут постаје војник на служењу војног рока са и без оружја даном ступања у Војску Србије када и постаје војно лице, а престаје да буде војно лице даном отпуста или прекида служења војног рока.

Регрут постаје лице у цивилној служби даном ступања у организацију или установу где се врши цивилна служба, а престаје бити лице у цивилној служби даном отпуста или прекида цивилне службе.

Лице у резервном саставу је војни обвезник који је регулисао војни рок или лице које је извршило цивилну службу од дана отпуста односно прекида служења војног рока или цивилне службе које је распоређено или нераспоређено у Војску Србије, цивилну заштиту или друге снаге одбране до дана престанка војне обавезе по одредбама члана 9. овог закона.

Лице у резервном саставу постаје војно лице даном јављања на дужност у Војску Србије, а губи статус војног лица даном отпуста из Војске Србије.

Војни обвезник који врши цивилну службу нема статус војног лица.

Члан 5.

Остваривање војне обавезе обезбеђује Министарство одбране, а послове и задатке спроводе уже унутрашње јединице Министарства одбране.

Ужим унутрашњим јединицама Министарства одбране, у смислу овог закона, сматрају се: управа надлежна за послове војне, радне и материјалне обавезе и територијалне јединице Министарства одбране. Територијалне јединице Министарства одбране образују се као центри Министарства одбране за јединице локалне самоуправе и регионални центри Министарства одбране.

Центар Министарства одбране за јединицу локалне самоуправе образује се за територију једне или више јединица локалне самоуправе у зависности од броја становника, а регионални центар Министарства одбране за територију која обухвата и обједињује већи број центара Министарства одбране за јединицу локалне самоуправе .

Министарство одбране води јединствену евиденцију војних обвезника на основу посебних евиденција које за територију своје надлежности воде уже унутрашње јединице Министарства одбране.

Органи из става 1. овог члана извршавају послове војне обавезе у складу са плановима регрутовања и попуње Војске Србије, бројним распоредом, односно разрезом регрута у

Војсци Србије, критеријумима за потребе попуне Војске Србије и других потреба одбране и утврђеним приоритетима за ту попуњу, као и са плановима попуне јединица Војске Србије и јединица цивилне заштите и осталих државних органа у које се могу распоређивати војни обвезници у условима ванредног и ратног стања.

Члан 6.

Уже унутрашње јединице Министарства одбране обезбеђују спровођење војне обавезе на територији за коју су образовани, усклађују њено извршавање са остваривањем других права и дужности у области одбране на тој територији, воде евиденцију војних обвезника и од грађана; државних органа, органа аутономних покрајина, органа јединица локалне самоуправе, привредних друштава, других правних лица и предузетника (у даљем тексту: државни органи и правна лица) прибављају потребне податке за вођење те евиденције.

Члан 7.

У извршавању планова попуне Војске Србије, јединица цивилне заштите и других државних органа, Министарство одбране, у сарадњи са другим министарствима, државним органима, командама, јединицама и установама Војске Србије и органима јединица локалне самоуправе доноси планове регрутовања и попуне Војске Србије, попуне јединица цивилне заштите и других државних органа, остварује планове и извршава друге послове и задатке у спровођењу војне обавезе.

Члан 8.

Жене војну обавезу могу извршавати служењем у резервном саставу за време ванредног и ратног стања.

Жене војни обвезници се уводе у евиденцију резервног састава према њиховој стручној и радној оспособљености и војним и цивилним специјалностима које имају или стекну током трајања војне обавезе.

Жене војни обвезници у миру, могу се позивати на војне и вежбе цивилне заштите (у даљем тексту: вежбе) ради стицања неопходних војних и цивилних знања и обучавања за дужности у ванредном и ратном стању које организује Министарство одбране, Војска Србије или цивилна заштита.

Жене професионална војна лица по престанку професионалне службе извршавају обавезе лица у резервном саставу према својим војноевиденционим специјалностима.

Члан 9.

Војном обвезнику престаје војна обавеза:

- 1) када наврши 60 година (мушкарац) и 50 година (жена);
- 2) ако му престане држављанство Републике Србије у складу са законом;
- 3) ако буде оглашен неспособним за војну службу;
- 4) његовом смрћу.

1. Позивање војних обвезника ради вршења војне обавезе

Члан 10.

Војног обвезника ради извршавања војне обавезе позива ужа унутрашња јединица Министарства одбране у чијој се евиденцији води.

Војни обвезник се позива ради вршења војне обавезе општим и појединачним позивом.

Општи позив производи исто правно дејство као и појединачни.

Регрут односно лице у резервном саставу кога ужа унутрашња јединица Министарства одбране позове у вези са вршењем војне обавезе дужан је да се јави одређеном органу у месту и у време који су наведени у појединачном или општем позиву и да са собом понесе ствари и исправе које су одређене у позиву.

Појединачни позив, осим позива за мобилизацију или за вежбу мобилизацијске готовости, доставља се војном обвезнику најкасније 30 дана пре дана одређеног за почетак обавезе ради које је позван.

Члан 11.

Ако је регрут односно лице у резервном саставу које је позвано, спречено да дође на место и у време који су назначени у позиву, због болести или другог оправданог разлога, дужно је да одмах по пријему позива или сазнања из општег позива извести о томе ужу унутрашњу јединицу Министарства одбране која га је позвала, а ако разлог спречености настане касније одмах по сазнању тог разлога.

Ако се регрут односно лице у резервном саставу не одазове позиву, а изостанак не оправда, биће принудно приведен.

Закључак о привођењу доноси унутрашња јединица Министарства одбране у складу са одредбама Закона о општем управном поступку, а налог по закључку о привођењу извршавају овлашћена службена лица Министарства унутрашњих послова.

Члан 12.

Војни обвезник који је поднео захтев за отпуст из држављанства и о томе обавестио Министарство одбране не позива се ради вршења војне обавезе док се не донесе решење по том захтеву, у складу са законом.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, на служење војног рока позива се регрут који је поднео захтев за отпуст из држављанства Републике Србије, уколико у тој календарској години навршава 27 година, односно уколико је захтев поднео у току ванредног или ратног стања.

Војни обвезник коме је одобрен боравак у иностранству не позива се ради вршења војне обавезе до истека одобреног боравка.

Војни обвезник који је поред држављанства Републике Србије стекао и држављанство стране државе, а борави у иностранству и о томе обавестио дипломатско-конзуларно

представништво не позива се ради вршења војне обавезе до краја септембра календарске године у којој навршава 26 година.

2. Регрутна обавеза

Члан 13.

Регрутна обавеза је обавеза војног обвезника да извршава прописане обавезе и налоге Министарства одбране у вези са увођењем у војну евиденцију, лекарским и другим прегледима и испитивањима, регрутовањем и упутом на служење војног рока у Војску Србије.

Регрутна обавеза настаје почетком календарске године у којој држављанин Републике Србије навршава 18 година и траје до ступања на служење војног рока односно до превођења у резервни састав ако је обавеза служења војног рока регулисана на други начин односно до престанка војне обавезе по одредбама члана 9. овог закона.

Члан 14.

Регрутна обавеза се извршава:

- 1) увођењем у војну евиденцију;
- 2) лекарским и другим прегледима и психолошким испитивањима;
- 3) регрутовањем;
- 4) упутом на служење војног рока у Војску Србије или у цивилну службу;
- 5) другим обавезама прописаним овим законом.

Члан 15.

У војну евиденцију уводи се регрут почетком календарске године у којој навршава 18 година и остали регрути старијих годишта који из одређених разлога нису уведени у евиденцију.

Члан 16.

Лекарске прегледе и испитивања из члана 14. овог закона, на захтев Министарства одбране, врше овлашћене војне и цивилне здравствене установе које заједнички утврде министар одбране и министар здравља (у даљем тексту: овлашћене здравствене установе).

Узајамна права и обавезе Министарства одбране на чији захтев се врше прегледи и испитивања и здравствених усанова, осим војних у којима се ти прегледи врше, уређују се уговором.

Уговор из става 2. овог члана потписује министар одбране или лице које он овласти и министар здравља односно лице које он овласти.

Члан 17.

Лекарски прегледи и психолошка испитивања ради утврђивања оцене способности за војну службу и регрутовање врше се најкасније шест месеци пре упућивања на

служење војног рока, а најраније у календарској години у којој регрут навршава 19 година.

Регрути прве категорије и кандидати за школу резервних официра подлежу безбедоносној провери.

Прописе по којима се врши безбедоносна провера регрута доноси министар одбране.

Члан 18.

Регрутовање врше регрутне комисије које образује Министарство одбране.

Регрутну комисију сачињавају најмање три члана, од којих један члан мора бити лекар.

Број регрутних комисија је променљив, зависно од броја регрута који се регрутују.

Члан 19.

Регрутна комисија оцењује способност регрута за вршење војне службе, одређује род односно службу на основу стечених квалификација, знања и вештина и налаза претходно извршених лекарских и других прегледа, као и лекарског прегледа приликом регрутовања.

Оцена регрутне комисије може бити:

- 1) способан за војну службу;
- 2) привремено неспособан за војну службу;
- 3) неспособан за војну службу.

Оцена способности за војну службу може се дати само на основу извршених лекарских и других прегледа и психолошких испитивања у овлашћеној здравственој установи.

Род односно службу одређену на регрутовању, регрутна комисија може изменити због потреба попуне Војске Србије, промене здравствене способности регрута, накнадно стечених квалификација или промене занимања и стицања знања важних за Војску Србије.

Члан 20.

Војни обвезник који је оцењен привремено неспособним за војну службу подлеже поновним лекарским и другим прегледима и психолошким испитивањима по истеку привремене неспособности.

Време трајања привремене неспособности не може се одредити дуже од краја календарске године у којој регрут навршава 27 година.

Приликом сваког регрутовања, привремена неспособност се може одредити у трајању од једне до три године.

Регрут може бити оцењен привремено неспособним за војну службу само два пута. Приликом трећег регрутовања, регрутна комисија доноси коначну оцену о његовој способности у вези са служењем војног рока.

Члан 21.

Војни обвезник који је оцењен неспособним за војну службу подлеже ревизионом прегледу, на предлог уже унутрашње јединице Министарства одбране, који је сачињен на основу добијених и проверених накнадних сазнања или прибављене медицинске документације да оцена неспособности не одговара утврђеном чињеничном стању.

Одлуку о ревизионом прегледу за лице из става 1. овог члана доноси организациона јединица Министарства одбране надлежна за послове војне обавезе.

Члан 22.

Ради обезбеђења правовремене попуне Војске Србије у рату, регрутовање се врши и у рату.

Ради извршења регрутовања у рату, План регрутовања за прву годину рата припрема се и израђује у миру.

Упут се врши по територијалном принципу, а изузетно екстериторијално.

Члан 23.

Прописе о мерилима за оцењивање здравствене способности војних обвезника за војну службу и о лекарским и другим прегледима и испитивањима војних обвезника ради утврђивања способности за војну службу, као и прописе о начину рада регрутних комисија и о условима за одређивање родова и служби у којима ће регрут служити војни рок доноси министар одбране.

3. Обавеза служења војног рока**Члан 24.**

Обавеза служења војног рока извршава се служењем војног рока у Војсци Србије са оружјем и без оружја.

Служење војног рока са оружјем и без оружја траје шест месеци.

Члан 25.

На служење војног рока упућује се регрут који је оцењен способним за војну службу у складу са чланом 19. овог закона.

Упућивање регрута на служење војног рока наређује министар одбране или лице које он овласти, сагласно Плану попуне Војске Србије.

Члан 26.

Регрут који је уписан на факултет односно другу високу школу или струковне студије упућује се на служење војног рока кад заврши факултет односно другу високу школу или струковне студије, али најкасније до краја септембра календарске године у којој навршава 27 година.

Регрут из става 1. овог члана дужан је да до краја новембра текуће године ужој унутрашњој јединици Министарства одбране достави доказ да је уписан на факултет односно другу високу школу или струковне студије.

Члан 27.

Регрут који захтева да буде упућен на служење односно дослужење војног рока биће упућен у року од шест месеци од дана подношења захтева, а најраније у календарској години у којој навршава 19 година.

Регрут који се са одобреног привременог боравка у иностранству врати у земљу и затражи да буде упућен на служење војног рока, упућује се у првом упутном року.

Члан 28.

Министар одбране прописује услове по којима војни рок служе: регрут научни радник истраживач, који ради на научно истраживачким и развојним пројектима од посебног значаја за Републику Србију, врхунски спортиста и члан репрезентације Републике Србије, који на спортским такмичењима постиже врхунске спортске резултате и уметник за врхунски допринос националној култури у Републици Србији.

Статус регрута из става 1. овог члана потврђује надлежно министарство.

Члан 29.

Регрут може бити упућен на служење војног рока до краја календарске године у којој навршава 27 година живота.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, регрут за кога се утврди да није извршио обавезе прописане овим законом, па због тога није био упућен на служење војног рока до краја календарске године у којој навршава 27 година, упућује се на служење војног рока најкасније до краја календарске године у којој навршава 30 година, о чему решење доноси Министарство одбране.

Члан 30.

Регрут који има високу школску спрему може бити изабран за слушаоца школе за резервне официре ако испуњава услове прописане за регруте који се упућују у јединице прве категорије.

Избор регрута врши Министарство одбране према годишњем плану школовања.

Члан 31.

Приликом избора слушалаца школе за резервне официре, првенство имају регрути војни стипендисти, регрути који су са бољим успехом завршили одговарајућу школу и регрути млађег годишта.

Регруту који буде изабран за слушаоца школе за резервне официре одредиће се род односно служба у складу са списком струка и занимања који су значајни за одређивање рода односно службе и војноевиденционе специјалности регрута.

Члан 32.

На служење војног рока не упућује се регрут:

- 1) који је правноснажно осуђен на казну малолетничког затвора или безусловно на казну затвора због кривичног дела (док казну не издржи или не буде пуштен на условни отпуст);
- 2) према коме је примењена васпитна мера или мера безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи (док траје мера која је примењена);
- 3) против кога је покренут кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, осим за кривично дело избегавање војне обавезе.

Регрут из става 1. овог члана упућује се на служење војног рока до краја календарске године у којој навршава 30 година.

Члан 33.

Регрут који жели да служи војни рок без оружја подноси захтев ужој унутрашњој јединици Министарства одбране код које се води у евиденцији, у року од осам дана од дана пријема позива за упућивање на служење војног рока.

Право на служење војног рока без оружја не може остварити регрут:

- 1) који поседује дозволу за ношење или држање оружја;
- 2) који је у последње три године поднео захтев за ношење или држање оружја;
- 3) који је правноснажно осуђиван за кривично дело за које се гони по службеној дужности или за кривично дело са елементима насиља који се гони по приватној тужби;
- 4) који је у последње три године правноснажно кажњаван за прекршаје са елементима насиља и против кога је покренут кривични поступак за кривично дело које се гони по службеној дужности, осим за кривично дело избегавање војне обавезе.

Члан 34.

Јединице и установе Војске Србије у којима се служење војног рока врши без оружја одређује министар одбране, на предлог начелника Генералштаба Војске Србије.

Члан 35.

Војни обвезници који војни рок служе без оружја распоређују се на дужности и задатке у резервном саставу на којима није потребно ношење и употреба оружја.

У осталим правима и дужностима изједначени су са војним обвезницима који војни рок служе са оружјем.

Члан 36.

Војник који одслужи војни рок отпушта се из Војске Србије и постаје лице у резервном саставу, а под условима прописаним законом може постати и резервни подофицир, односно резервни официр.

Војни обвезник који је ослобођен служења војног рока под условима прописаним законом, преводи се у резервни састав Војске Србије према школској спремности и радном искуству.

Члан 37.

Редовно одсуство војника на служењу војног рока са и без оружја траје 10 дана.

За нарочито залагање, рад и врхунске резултате војника на служењу војног рока са и без оружја, надлежни старешина може наградити одсуством у трајању до 10 дана.

Војнику за свако добровољно давање крви припада право на два дана одсуства, изузимајући дан давања крви.

Члан 38.

Војницима на служењу војног рока може се изрећи дисциплинска мера забрана изласка из касарне или другог војног објекта у трајању до 15 дана за поступање које је противно обавези вршења војне дужности установљеној законом, правилима службе и другим прописима, наређењима и другим актима надлежних старешина која се тичу службе.

Повреде војне дисциплине за које се изриче мера забрана изласка из касарне или другог војног објекта, као и поступак за изрицање дисциплинске мере забране изласка из касарне или другог војног објекта, правилником ближе уређује председник Републике, на предлог министра одбране.

4. Одлагање, прекид и ослобађање од обавезе служења војног рока

Члан 39.

Служење војног рока се одлаже регруту:

- 1) који по прописима којима се уређује социјална заштита стекне својство јединог храниоца породице (док те околности трају);
- 2) члану домаћинства, ако се други члан тог домаћинства већ налази на служењу војног рока (док тај члан не одслужи војни рок);
- 3) ако би услед смрти или тешке болести у породици или услед елементарне непогоде породица регрута била доведена у тежак материјални положај његовим упућивањем на служење војног рока (док ти разлози постоје);
- 4) који је засновао радни однос у својству приправника (до завршетка приправничког стажа);
- 5) који је примљен у радни однос на неодређено време, а због упућивања на служење војног рока не би био у могућности да се јави на рад у време које му је одређено, као и регруту који је у радном односу на одређено време, а има доказ да ће после истека одређеног времена бити примљен у радни однос на неодређено време, а најдуже до годину дана;
- 6) који у породичном домаћинству нема другог члана способног за привређивање, а неопходно је да обави неодложне пољопривредне радове;
- 7) који се из иностранства вратио у земљу ради служења војног рока, а није у могућности да породицу збрине до дана упућивања у Војску Србије.

Регрут из става 1. овог члана подноси захтев ужој унутрашњој јединици Министарства одбране код које се води у евиденцији у року од осам дана од дана пријема позива за упућивање на служење војног рока.

Регруту из става 1. овог члана служење војног рока одлаже се најкасније до краја септембра календарске године у којој навршава 27 година.

Члан 40.

По захтеву надлежног министарства одлаже се служење војног рока регруту:

- 1) научном раднику истраживачу, који ради на научно истраживачким и развојним пројектима од посебног значаја за Републику Србију;
- 2) врхунском спортисти и члану репрезентације Републике Србије због учешћа на светским, олимпијским и европским такмичењима;
- 3) уметнику због учешћа на манифестацијама од значаја за Републику Србију.

Служење војног рока одлаже се регруту из става 1. овог члана до годину дана, а најкасније до краја септембра календарске године у којој навршава 27 година.

Захтев из става 1. овог члана подноси се Министарству одбране у року од 15 дана од дана пријема позива.

Члан 41.

Служење војног рока прекида се војнику:

- 1) који је оцењен привремено неспособним за војну службу (док траје неспособност);
- 2) који је у току служења војног рока правноснажном пресудом суда осуђен на казну малолетничког затвора или на безусловну казну затвора и позван на издржавање казне затвора (док казну не издржи);
- 3) против кога је пре и у току служења војног рока покренут кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, учињеног пре ступања на служење војног рока или у току служења војног рока (до окончања кривичног поступка);
- 4) који је примљен на школовање у војну или школу унутрашњих послова, у року од три дана од дана када је јединица примила одлуку о његовом пријему на школовање;
- 5) који је примљен на специјализацију или последипломско усавршавање у иностранству, док школовање траје, а најкасније до краја јуна календарске године у којој навршава 30 година.

Војник који је оцењен неспособним за војну службу отпушта се са служења војног рока у року од три дана од дана правоснажности налаза, оцене и мишљења надлежне војно лекарске комисије.

Члан 42.

Војнику се служење војног рока, на његов захтев, може прекинути због елементарне непогоде, смрти или тешке болести члана породице, ако би његова породица била

доведена у тежак положај због његове одсутности док постоје ти разлози, а најкасније до годину дана.

По захтеву надлежног министарства може се прекинути служење војног рока војнику научном раднику истраживачу (ради учешћа на научно истраживачким и развојним пројектима од посебног значаја за Републику Србију), врхунском спортисти и члану репрезентације Републике Србије (ради учешћа на светским, европским и олимпијским такмичењима) и уметнику (ради учешћа на манифестацијама од интереса за Републику Србије), док трају разлози, а најкасније до краја јуна календарске године у којој регрут навршава 27 година.

Захтев из ст. 1. и 2. овог члана подноси се старешини јединице ранга команданта бригаде или истом у којој војник служи војни рок.

Члан 43.

Војник коме је прекинуто служење војног рока по одредбама чл. 41. и 42. овог закона, упутиће се на дослужење војног рока по престанку разлога за прекидање служења војног рока, а најкасније до краја септембра календарске године у којој навршава 27 година.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, војник коме је прекинуто служење војног рока неће се упутити на дослужење војног рока, ако му је до краја служења војног рока остало мање од 30 дана.

Војника из става 2. овог члана ужа унутрашња јединица Министарства одбране решењем преводи у резервни састав даном када му је прекинуто служење војног рока.

Изузетно од одредбе става 3. овог члана војник из члана 41. став 1. тачка 1. овог закона преводи се у резервни састав након поновног оцењивања здравствене способности.

Члан 44.

Време које студент Војне академије проведе на студирању у Војној академији, након шест месеци, рачуна се као време (у данима) проведено на служењу војног рока.

Члан 45.

Од обавезе служења војног рока ослобађа се лице:

- 1) оцењено неспособним за војну службу;
- 2) које стекне држављанство Републике Србије пријемом или на основу међународних уговора, ако је у земљи чији је било држављанин регулисало обавезу служења војног рока односно ако је навршило 27 година;
- 3) које поред држављанства Републике Србије има држављанство и друге државе и у тој држави је регулисало обавезу служења војног рока;
- 4) које је стекло својство професионалног војног лица у складу са законом;
- 5) које је завршило Криминалистичко-полицијску академију и стекло својство овлашћеног службеног лица Министарства унутрашњих послова;
- 6) које је завршило одговарајућу школу односно курс унутрашњих послова и стекло својство овлашћеног службеног лица у складу са законом и на пословима овлашћеног службеног лица провело најмање две године.

Министар одбране прописује услове по којима се на предлог надлежног министарства може ослободити од обавезе служења војног рока регрут: научни радник истраживач; врхунски спортиста и уметник, који су постигли резултате од изузетног значаја за Републику Србију.

Члан 46.

У служење војног рока не рачуна се:

- 1) време на лечењу и боловању због онеспособљења изазваног у намери да се избегне служење војног рока или да буде распоређен на лакшу дужност (ако је то утврђено правноснажном пресудом надлежног суда);
- 2) време у самовољном одсуствовању и бекству из Војске Србије које је непрекидно трајало најмање 24 часа;
- 3) време за које је војник лишен слободе и задржан од органа унутрашњих послова и време проведено у притвору који је против њега одређен у кривичном поступку (ако је то време правноснажном пресудом урачунато у казну због извршеног кривичног дела);
- 4) време на издржавању дисциплинске мере забране изласка из касарне или другог војног објекта коју надлежни војни старешина, према прописима о војној дисциплини изриче у укупном трајању од преко два дана.

5. Посебна права по основу служења војног рока са оружјем

Члан 47.

Војнику који војни рок служи са оружјем, у складу са овим законом, обезбеђује се додатак на новчана примања из члана 91. Закона о Војсци Србије.

Висину додатка одређује министар одбране.

6. Резервни састав

Члан 48.

Резервни састав обухвата:

- 1) резервни састав Војске Србије;
- 2) резервни састав цивилне заштите и других снага одбране;
- 3) нераспоређене војне обвезнике.

Обавези служења у резервном саставу подлежу војни обвезници:

- 1) који су одслужили војни рок;
- 2) који су, по одредбама овог закона, регулисали обавезу служења војног рока на други начин, (ако су оцењени способним за војну службу);
- 3) жене војни обвезници које се воде у евиденцији.

Војни обвезници у резервном саставу се воде у евиденцији као резервни официри, резервни подофицири и војници у резерви.

Резервни састав цивилне заштите и других снага одбране чине лица која су војну обавезу регулисала извршењем цивилне службе и, по потреби, војни обвезници који нису на ратном распореду у Војсци Србије.

Члан 49.

Обавезе лица у резервном саставу настају од дана отпуштања са служења војног рока или цивилне службе, од дана када је обавеза служења војног рока и цивилне службе регулисана на други начин, односно од дана престанка професионалне војне службе, и трају до краја календарске године у којој војни обвезник (мушкарац) навршава 60 година.

Обавезе лица у резервном саставу за жене настају почетком календарске године у којој навршавају 19 година и трају до краја календарске године у којој навршавају 50 година.

Изузетно од одредаба ст. 1. и 2. овог члана, на вежбу се не позива жена за време трудноће, војни обвезник чији је брачни друг позван на војну вежбу, самохрани родитељ (ако има дете млађе од 15 година) и жена чији брачни друг није позван на војну вежбу (ако има дете млађе од 10 година).

За време ванредног и ратног стања, председник Републике може продужити трајање обавеза лица у резервном саставу за резервне подофицире и резервне официре и после истека рока из ст. 1. и 2. овог члана.

У случају ванредног или ратног стања председник Републике може наредити да се војници којима је истекао војни рок и цивилна служба по овом закону, непосредно по одслужењу војног рока или цивилне службе задрже у Војсци Србије и цивилној служби као лица у резервном саставу.

Члан 50.

Војни обвезници који су одслужили војни рок, а имају распоред у Министарству унутрашњих послова не позивају се на војну вежбу већ своје обавезе извршавају према Закону о полицији.

Члан 51.

Лица у резервном саставу могу бити позивана на војне вежбе и вежбе цивилне заштите.

Лице у резервном саставу може бити позвано на вежбу највише до 90 дана у току једне године.

Војна обавеза у резервном саставу се извршава и учешћем војних обвезника на вежбама, курсевима и другим облицима војне и цивилне обуке и извршавањем других дужности прописаних овим и другим законима, а у случају ванредног или ратног стања ступањем у Војску Србије, ангажовањем у цивилној заштити, извршавањем одређених војних дужности и послова у другим снагама одбране.

Изузетно, председник Републике за време ванредног или ратног стања може наредити да се позову на вежбу лица:

- 1) у резервном саставу која су завршила вежбу у трајању прописаном одредбом става 2. овог члана;

- 2) у резервном саставу која су навршила године живота из члана 49. став 1. овог закона.

Члан 52.

Лицу у резервном саставу се на његов захтев вежба прекида односно одлаже:

- 1) ако је болесно (до наредног позивања по његовом оздрављењу);
- 2) ако је из његовог домаћинства у исто време позиван други члан домаћинства или се већ налази на служењу војног рока (док се он не врати);
- 3) ако у време вежбе полаже испите и ако би одласком на вежбу било спречено да заврши школску годину (док такав разлог постоји);
- 4) ако се у време вежбе налази на припремама ради учешћа на европским и светским спортским такмичењима и олимпијским играма;
- 5) ако учествује у међународним научним, истраживачким и уметничким манифестацијама или треба да обавља послове који су од изузетног значаја за Републику Србију (док манифестације и послови трају);
- 6) ако би услед смрти или тешке болести у домаћинству односно услед елементарне непогоде домаћинство било доведено у тежак материјални или социјални положај његовим одласком на вежбу (док такво стање у домаћинству траје).

Ако у месту у којем борави лице у резервном саставу влада заразна болест, вежба се том лицу одлаже док заразна болест траје.

Лицу у резервном саставу вежба се може, изузетно, одложити због неодложних потреба службе ако то затражи државни орган, привредно друштво, друго правно лице и предузетник код којег је то лице запослено (док таква потреба постоји).

Вежба која траје дуже од три дана може се регистрованим пољопривредницима и другом лицу које самостално обавља привредну делатност, одложити због неодложивих радова, ако у његовом домаћинству нема другог члана способног за привређивање.

Члан 53.

Захтев за одлагање вежбе се подноси ужој унутрашњој јединици Министарства одбране код које се лице води у евиденцији у року од осам дана од дана пријема позива за вежбу.

О одлагању и прекиду обучавања, вежбе или ангажовања војних обвезника из активне резерве одлучује надлежни старешина Војске Србије.

Ако се одлагање затражи због разлога наведених у члану 52. став 1. тач. 1, 4, 5. и 6. овог закона, захтев се може поднети и кад настане разлог за одлагање вежбе.

Решење о прекиду вежбе лицу у резервном саставу доноси надлежни старешина Војске Србије на положају команданта самосталног батаљона и виши, односно надлежни орган цивилне заштите и државног органа.

Члан 54.

Активна резерва представља обучени резервни састав Војске Србије који се ангажује за попуну јединица Војске Србије и Министарства одбране, ради извршавања задатака у одређеном временском периоду и чија су права и дужности регулисана законом и закљученим уговором.

Лица из активне резерве имају ратни распоред у командама, јединицама и установама Војске Србије и Министарства одбране са којима су склопили уговор о ангажовању у својству припадника активне резерве.

Припадници активне резерве се ангажују на задацима одржавања борбене готовости, обучавања, ангажовања у мисијама и на другим задацима, у складу са закљученим уговором. Планским и интензивнијим обучавањем и кондицирањем припадника активне резерве обезбеђује се виши степен оспособљености у односу на лица из пасивне резерве, ради поуне јединица, команди и установа Војске Србије којима је одређен виши степен борбене готовости.

Припадници активне резерве се позивају у току календарске године на обучавање до 45 дана, а на извршење мисија и задатака до шест месеци.

Пасивну резерву чине припадници резервног састава, који имају ратни распоред у јединицама, командама и установама Војске Србије, Министарства одбране, државним органима, цивилној заштити и другим снагама одбране.

Припадници пасивне резерве се распоређују углавном по територијалном принципу.

Припадници пасивне резерве се ангажују и за извршавање задатака пружања помоћи становништву и спасавању материјалних добара услед природних катастрофа и других несрећа.

Припадници пасивне резерве позивају се на обучавање у току календарске године до 15 дана.

Члан 55.

Попуна Војске Србије, активном резервом се врши на основу јавно расписаног конкурса. Опште услове за службу у активној резерви прописује Влада уредбом, на предлог министра одбране. Посебне услове одређује Министарство одбране на предлог Генералштаба Војске Србије, а прецизирају се приликом расписивања конкурса у зависности од потреба службе и одобреног плана.

Припадник активне резерве може бити војни обвезник који испуњава прописане опште услове из става 1. овог члана, и посебне услове одређене конкурсом, а који се тичу војностручне оспособљености и степена стручне спреме, специјалности, усавршавања, медицинско психолошке и физичке способности и безбедносних услова за ангажовање на формацијском месту за које се закључује уговор.

Број и структуру лица (по чину, роду, служби, специјалности и јединицама) са којима се може закључити уговор о ангажовању у активној резерви, на предлог начелника Генералштаба Војске Србије, одобрава министар одбране, за календарску годину.

Са лицима из става 2. овог члана закључује се уговор о активној резерви и појединачни уговори о извршавању конкретних задатака од значаја за одбрану или потребе Војске Србије.

Члан 56.

Уговором о активној резерви се уређују услови, време, начин и послови за које се ангажују, права и обавезе за време извршавања стручних послова у Министарству одбране и војних дужности у Војсци Србије.

Војни обвезник примљен у активну резерву закључује типски уговор са јединицом ранга бригаде или вишег о служењу у активној резерви. Уговор се закључује на период до две године и може се продужавати најдуже до године у којој лице пуни 45 (за војнике и подофицире) односно 55 (за официре) година. Уговором се регулишу обостране обавезе, права и дужности.

Битне елементе уговора из става 1. овог члана прописује министар одбране, на предлог начелника Генералштаба Војске Србије.

Члан 57.

Појединачне уговоре о ангажовању на извршавању конкретних мисија и задатака од значаја за одбрану и извршавање војних дужности закључују се на основу утврђених потреба Министарства одбране и Војске Србије, а закључује га начелник Генералштаба Војске Србије или лице које он овласти.

Генералштаб Војске Србије утврђује и води посебну евиденцију специјалности за које се могу анагажовати лица у активној резерви.

Појединачан уговор се закључује у складу са условима утврђеним прописима о Војсци Србије и Уговором о ангажовању у активној резерви.

Члан 58.

Лице у резервном саставу код кога је настала промена здравственог стања, на његов захтев и по налогу унутрашње јединице Министарства одбране, упућује се на лекарске и друге прегледе и психолошка испитивања ради утврђивања способности за војну службу.

Решење о оцени способности за војну службу и о промени рода односно службе лица из става 1 овог члана, регрутна комисија уписује у здравствену књижицу и војну књижицу лица у резервном саставу.

Члан 59.

За лица у резервном саставу, према потребама попуне Војске Србије и потребама цивилне заштите и других снага одбране, одређује се и саопштава ратни распоред у Војсци Србије и распоред у цивилној заштити и другим снагама одбране за време ратног и ванредног стања.

За лица у резервном саставу која су војни рок служила без оружја и у цивилној служби одређује се и саопштава распоред у цивилној заштити и другим снагама одбране. Подаци о ратном распореду су тајна.

Лице у резервном саставу не може ступити у службу страних оружаних снага или заснивати било какав однос с тим снагама, без претходног одобрења министра одбране.

Члан 60.

Старешина војне јединице на положају команданта батаљона и истом и старешина органа цивилне заштите који је образовао јединицу цивилне заштите, захтев за позивање војних обвезника ради обучавања, војних вежби и извршавања мисија и задатака доставља ужој унутрашњој јединици Министарства одбране, најкасније 60 дана пре дана предвиђеног за јављање војних обвезника.

Ужа унутрашња јединица Министарства одбране код које се војни обвезник води у евиденцији врши позивање војних обвезника након добијања сагласности од претпостављеног органа, а позиве војним обвезницима доставља најкасније 30 дана пре предвиђеног дана јављања војног обвезника.

За вежбу мобилизацијске готовости, мобилизацију и у условима ванредног и ратног стања позивање војних обвезника врши се без временског ограничења из става 1. и 2. овог члана.

7. Боравак војних обвезника у иностранству

Члан 61.

Регрут или лице у резервном саставу који намерава да борави у иностранству је дужно да се јави и прибави одобрење Министарства одбране.

Одобрење за боравак у иностранству неће се издати регруту и лицу у резервном саставу ако је:

- 1) позван на извршење војне обавезе;
- 2) проглашено ванредно или ратно стање;
- 3) под истрагом или је покренут дисциплински, прекршајни или кривични поступак за дела против уставног уређења и безбедности Републике Србије, државних органа и Војске Србије прописаним кривичним прописима.

Одобрење за боравак у иностранству се издаје регруту уколико нема сметњи прописаних у ставу 2 овог члана у трајању до две године, а најкасније до краја јуна календарске године у којој регрут навршава 27 година.

Члан 62.

Регруту који борави у иностранству, одобрење за боравак односно за продужење боравка у иностранству издаје дипломатско-конзуларно представништво код којег се води у евиденцији.

Дипломатско-конзуларно представништво пре доношења решења о боравку у иностранству је дужно да од унутрашње јединице Министарства одбране прибави податке о сметњама из члана 61. став 2. овог закона у чијој се евиденцији регрут води.

Одобрење за боравак у иностранству дипломатско-конзуларно представништво издаје најкасније до краја јуна календарске године у којој регрут навршава 30 година.

Члан 63.

Народна скупштина, на основу прелога Владе, може прописати услове под којима се због потреба одбране и безбедности земље могу делимично ограничити путовање и боравак у иностранство за војне обвезнике одређених категорија или специјалности које су од посебног значаја за одбрану земље и поуну Војске Србије и цивилне заштите.

Члан 64.

Регрут односно лице у резервном саставу који је отпутовао у иностранство на боравак дужи од једне године, дужан је да се пријави надлежном дипломатско-конзуларном представништву ради увођења у војну евиденцију коју води дипломатско-конзуларно представништво, у року од 30 дана од дана преласка државне границе.

Лице које борави у иностранству је дужно да се у календарској години у којој навршава 18 година пријави дипломатско-конзуларном представништву ради увођења у војну евиденцију.

Члан 65.

Војном обвезнику неће се дати сагласност за отпуст из држављанства Републике Србије ако није регулисао обавезу служења војног рока на законом прописан начин.

Члан 66.

Двојни држављанин је војни обвезник Републике Србије који поред држављанства Републике Србије има и држављанство стране државе са којом је ратификован међународни уговор, под условом узајамности.

Регрут двојни држављанин који није регулисао обавезу служења војног рока у иностраној држави, а вратио се и определио да стално живи на територији Републике Србије упућује се на служење војног рока у складу са овим законом.

Регрут двојни држављанин који није регулисао обавезу служења војног рока ни у једној од држава чији је држављанин и навршио је 27 година, а стално живи у иностранству, по службеној дужности решењем уже унутрашње јединице Министарства одбране, преводи се у резервни састав у својству лица у резервном саставу које је служење војног рока регулисало у цивилној служби.

Регрут двојни држављанин који је регулисао обавезу служења војног рока у иностраној држави преводи се у резервни састав.

8. Накнаде за вршење војне обавезе

Члан 67.

Регрут односно лице у резервном саставу које је позвано у вези са вршењем војне обавезе има право на накнаду трошкова за превоз средствима јавног саобраћаја од места пребивалишта до места јављања за извршење војне обавезе.

Војнику на служењу војног рока са и без оружја припадају трошкови путовања приликом коришћења редовног и наградног одсуства и отпуста односно прекида служења војног рока.

Члан 68.

Накнада за време вршења војне обавезе припада лицу у резервном саставу:

- 1) које је у радном односу
- 2) кој самостално обавља регистровану привредну или другу професионалну делатност;
- 3) које прима пензију или новчану накнаду због привремене незапослености;
- 4) које није запослено или које самостално не обавља регистровану привредну или другу професионалну делатност и које не прима пензију или новчану накнаду због привремене незапослености;
- 5) које обавља пољопривредну делатност (земљорадник).

Резервном официру односно резервном подофициру за време војне службе припадају плата и посебне накнаде које су према одредбама Закона о Војсци Србије утврђене за професионалног официра односно професионалног подофицира истог чина на истој дужности.

Накнаде предвиђене одредбама овог члана не припадају лицу у резервном саставу позваном на вежбу која траје до 48 часова. За то време припадају му бесплатна исхрана и смештај, ако вежба траје дуже од осам часова.

Врсту, висину и начин исплате накнада за вршење војне обавезе прописује Влада Републике Србије, на предлог министра одбране.

Члан 69.

Поред накнада прописаних у уговору, припаднику активне резерве припада и новчана накнада у висини коју одреди министар одбране за сваки месец док траје уговор.

Накнада из става 1. овог члана не припада припаднику активне резерве за време када му припада плата за ангажовање у активној резерви.

Члан 70.

За време ангажовања, мимо редовног годишњег обучавања, војним обвезницима из активне резерве мирују права и обавезе из радног односа код послодавца.

За време мировања права и обавеза из радног односа због ангажовања припадника активне резерве, послодавац се ослобађа обавезе плаћања и доприноса из радног односа за ангажовано лице.

Послодавац се ослобађа пореза на приход у висини од 1% за сваког ангажованог припадника активне резерве, а највише до 20% пореза на приход.

Нови послодавац ангажованих лица у активној резерви је Војска Србије и по тој основи лица остварују права на зараду, стаж, здравствено и пензијско осигурање, као и професионална војна лица одговарајућег чина и дужности.

Због ангажовања у војној служби, припаднику активне резерве не може престати радни однос, нити због тога може бити у неравноправном положају у односу на друга запослена лица.

9. Евиденција војних обвезника

Члан 71.

О војним обвезницима јединствену евиденцију води Министарство одбране.

Ужа унутрашња јединица Министарства одбране води евиденцију на територији надлежности о свим војним обвезницима за време регрутне обавезе, обавезе служења војног рока и обавезе лица у резервном саставу.

Члан 72.

Војни обвезник се води у евиденцији према месту пребивалишта.

Војни обвезник који је у радном односу на неодређено време на територији друге уже унутрашње јединице Министарства одбране на којој нема пребивалиште води се према месту у којем се налази у радном односу на неодређено време, ако је у том месту пријавио боравак.

Члан 73.

Војну евиденцију обвезника који бораве у иностранству дуже од једне године воде и дипломатско-конзуларна представништва.

Члан 74.

Државни органи и правна лица су дужни да на захтев уже унутрашње јединице Министарства одбране, доставе тражене податке у вези са извршавањем војне обавезе и одговорни су за тачност и ажурност података које су доставили Министарству одбране.

Члан 75.

Војним обвезницима који се воде у евиденцији издаје се војна књижица.

Војна књижица је лична јавна исправа којом војни обвезник доказује извршење војне обавезе и свој идентитет док је у војној служби.

Забрањено је изношење војне књижице из Републике Србије.

Члан 76.

Регрут и лице у резервном саставу су дужни да у року од осам дана од дана настале промене ужој унутрашњој јединици Министарства одбране код које се воде у евиденцији пријаве:

- 1) промену становања (нову адресу);
- 2) промену пребивалишта;
- 3) сваку промену здравственог стања значајну за способност за војну службу;
- 4) врсту и место обављања регистроване самосталне или предузетничке делатности односно друге професионалне делатности;
- 5) повратак са служења војног рока;
- 6) губитак војне књижице;
- 7) упис или обнову школске године;
- 8) и друге податке од значаја за извршавање војне обавезе.

Лица из става 1. овог члана дужна су да пријаве боравак у иностранству дужи од три месеца у року од осам дана пре одласка, а повратак из иностранства у року од осам дана од дана доласка у место пребивалишта.

Члан 77.

О променама код војног обвезника до којих је дошло одлуком надлежног државног органа односно пресудама суда, тај државни орган и суд су дужни да у року од 15 дана од дана настале промене обавесте ужу унутрашњу јединицу Министарства одбране код које се војни обвезник води у евиденцији, и то:

- 1) о промени личног имена, о стицању и престанку држављанства Републике Србије – орган који је о томе донео правноснажно решење;
- 2) о покретању, обустави или прекиду кривичног поступка због кривичног дела за које се гони по службеној дужности; о правноснажној осуди на казну малолетничког затвора, казну затвора или новчану казну; о правноснажно изреченој заводској васпитној мери или мерама безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој организацији и обавезног лечења алкохоличара и наркомана у здравственој или другој специјализованој организацији и о упућивању на издржавање казне малолетничког затвора или затвора – надлежни суд;
- 3) о казни затвора изреченој због прекршаја – орган који је казну изрекао;
- 4) о отпуштању са издржавања казне затвора или малолетничког затвора – орган, односно установа која је војног обвезника отпустила са издржавања казне.

Обавештење о смрти или проглашењу несталог војног обвезника за умрлог надлежна матична служба је дужна да достави ужој унутрашњој јединици Министарства одбране код које се лице водило у евиденцији.

Привредно друштво, правно лице или организација чијим се посредовањем војни обвезник запосли у иностранству или ангажује на радовима дужим од три месеца у иностранству, дужно је да обавести ужу унутрашњу јединицу Министарства одбране у року од осам дана од дана одласка војног обвезника у иностранство.

Одсутност војног обвезника из пребивалишта, односно боравишта из непознатих разлога дуже од три месеца пријављује члан породице са којом је живео у заједничком домаћинству, а ако је живео одвојено од породице и био запослен – одговорно лице у

државном органу и правном лицу које воде евиденцију запослених лица односно, лице које самостално обавља делатност код кога је одсутни обвезник запослен.

Пријаву одсутности војног обвезника из непознатих разлога наведена лица из става 4. овог члана дужна су да поднесу у року од осам дана по истеку рока од три месеца од дана његове одсутности.

Члан 78.

Упутство о вођењу евиденције војних обвезника прописује Министарство одбране.

10. Управни поступак

Члан 79.

Решење о регулисању војне обавезе доноси ужа унутрашња јединица Министарства одбране код које се лице води у евиденцији.

По жалби против решења из става 1. овог члана одлучује другостепена ужа унутрашња јединица Министарства одбране.

Старешина команде, јединице или установе Војске Србије на положају команданта батаљона или старешина њему равног или вишег положаја доноси решење о регулисању обавезе служења војног рока војника из јединице односно установе којом командује.

По жалби против решења старешине из става 3. овог члана решава старешина команде, јединице или установе Војске Србије, непосредно претпостављен старешини који је донео првостепено решење.

Жалба поднета против решења које је донесено у вези са извршењем војне обавезе не задржава извршење тог решења.

Жалбу на одлуку регрутне комисије решава ужа унутрашња јединица Министарства одбране која је образовала ту комисију.

Против решења по жалби на одлуку регрутне комисије не може се водити управни спор.

Жалбу на одлуку дипломатско-конзуларног представништва у вези са извршењем војне обавезе војног обвезника на боравку у иностранству решава организацијска јединица Министарства одбране надлежна за послове војне обавезе.

Члан 80.

Организациона јединица Министарства одбране надлежна за послове војне обавезе врши управни надзор и контролу спровођења војне обавезе и законитости рада првостепених и другостепених органа који одлучују о правима и дужностима војних обвезника.

Члан 81.

На поднеске у вези са извршењем војне обавезе не плаћа се такса.

III. РАДНА ОБАВЕЗА**Члан 82.**

Радна обавеза је право и дужност грађана Републике Србије коју извршавају на радним местима, односно на одређеним пословима и задацима у условима ванредног и ратног стања у складу са Планом одбране Републике Србије.

Органи јединица локалне самоуправе одговорни су да обезбеде непосредно задовољавање потреба грађана у ванредном и ратном стању преко јавних предузећа, привредних друштава, других правних лица и предузетника на територији своје надлежности.

Члан 83.

Грађани извршавају радну обавезу у складу са законима и подзаконским прописима којима се уређује област одбране, цивилне заштите и рада.

Прописе за начин и поступак извршавања радне обавезе доноси Влада Републике Србије, на предлог министра одбране.

1. Радна обавеза у државним органима и правним лицима од значаја за одбрану**Члан 84.**

Обвезник радне обавезе радну обавезу извршава обављањем послова и задатака у државним органима, привредним друштвима, другим правним лицима и код предузетника у делатностима од посебног значаја за одбрану и заштиту и спашавање (у даљем тексту: државни органи и правна лица), на коју је распоређен према акту о ратној организацији и систематизацији, списку дужности и Планом попуње, а на основу захтева или налога надлежног државног органа у складу са прописима о одбрани, цивилној заштити и Планом одбране Републике Србије и плановима заштите и спашавања.

Распоред обвезника радне обавезе из става 1. овог члана сматра се његовим ратним распоредом.

Члан 85.

Обвезнику радне обавезе распоред се одређује у месту рада или пребивалишту.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, обвезник радне обавезе може бити распоређен ван места свог рада или пребивалишта, ако у седишту државног органа и правног лица недостаје за попуњу по ратној систематизацији потребан број обвезника.

Члан 86.

Обвезника радне обавезе својим решењем распоређује:

- 1) у државном органу – руководиоца који руководи тим органом или лице које он овласти;
- 2) у органима управе – руководиоца тог органа или лице које он овласти;
- 3) у правном лицу – директор или лице које он овласти;
- 4) код предузетника – одговорно лице.

Војни обвезник, у смислу става 1. овог члана, распоређује се у складу са Планом попуне добијеним од надлежне уже унутрашње јединице Министарства одбране.

Члан 87.

У случају проглашења ратног или ванредног стања, лицу које је у радном односу престаје радни однос ако не поступи по решењу о распоређивању у државном органу и правном лицу у делатности од посебног значаја за одбрану.

Запослено лице за кога није утврђена радна обавеза дужно је да се одазове на позив државног органа или правног лица код кога је у радном односу, као и на позив уже унутрашње јединице Министарства одбране ради ангажовања у оквиру извршавања радне обавезе.

Члан 88.

Ужа унутрашња јединица Министарства одбране води евиденцију о обвезницима радне обавезе који имају одређен ратни распоред у државним органима и правним лицима.

Државни органи и правна лица су дужни да на захтев органа из става 1. овог члана доставе своја акта о ратној организацији и систематизацији и дају потребне податке о обвезницима радне обавезе.

2. Радна обавеза у јединицама радне обавезе

Члан 89.

Од обвезника радне обавезе који немају одређен ратни распоред, ужа унутрашња јединица Министарства одбране може образовати јединице радне обавезе за извођење неодложних радова за потребе одбране, Војске Србије и цивилне заштите у ванредном и ратном стању.

Члан 90.

Министарство одбране и команде јединица и установа Војске Србије, државни органи и правна лица који имају задатке утврђене плановима мобилизације и плановима употребе Војске Србије и других снага одбране, подносе захтеве ужој унутрашњој јединици Министарства одбране за ангажовање јединица радне обавезе.

Члан 91.

Јединице радне обавезе се ангажују само у условима ванредног и ратног стања.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, обвезник јединице радне обавезе може се ради провере спремности за извршење задатака или извршавања обавеза у ванредним

ситуацијама, позивати и у миру у оквиру планираних вежби, контроле и остваривања надзора над организовањем припрема за мобилизацију Војске Србије и других снага одбране.

Члан 92.

Исхрану, смештај и здравствено збрињавање припадника јединица радне обавезе за време за које се јединица ангажује, обезбеђује државни орган, правно лице или команде и јединице Војске Србије и надлежни орган цивилне заштите, зависно од тога за чије потребе јединица изводи радове.

Ангажован обвезник радне обавезе има право на накнаде у складу са чланом 68. овог закона.

Члан 93.

По извршеном задатку, јединице радне обавезе се расформирају.

Члан 94.

Ужа унутрашња јединица Министарства одбране води евиденцију ангажовања јединица радне обавезе.

IV. МАТЕРИЈАЛНА ОБАВЕЗА

Члан 95.

Материјална обавеза је право и дужност грађана Републике Србије, привредних друштава, других правних лица и предузетника чије је седиште на територији Републике Србије, да покретне и непокретне ствари којима располажу а које су одређене као ствари посебне намене за потребе одбране, Војске Србије и цивилне заштите (у даљем тексту: за потребе одбране) уступе на привремено коришћење уз накнаду државним органима, Војсци Србије и цивилној заштити.

Члан 96.

Материјалну обавезу за потребе одбране земље извршавају власници ствари. Ствари се могу налазити у својини грађана, привредних друштава, других правних лица и предузетника (у даљем тексту: власници ствари).

Члан 97.

Материјална обавеза се извршава у условима ванредног и ратног стања.

Изузетно, на основу одлуке министра одбране, материјална обавеза се може извршити у миру ради потреба заштите и спасавања, прегледа или употребе ствари на војној вежби.

Прописе о начину и поступку извршавања материјалне обавезе доноси Влада Републике Србије на предлог министра одбране.

Члан 98.

Материјалну обавезу у миру и условима ванредног или ратног стања имају сви грађани Републике Србије, страни држављани са сталним пребивалиштем у Републици Србији, домаћа и страна правна лица која су регистрована за вршење делатности одређених законом као делатности од значаја за одбрану Републике Србије.

Материјалној обавези не подлежу дипломате и чланови међународних организација.

Члан 99.

Материјална обавеза се извршава за потребе Војске Србије и друге потребе одбране земље (у даљем тексту: корисници ствари).

Другим потребама одбране земље, у смислу одредбе овог закона, сматрају се потребе државних органа, цивилне заштите, привредних друштава, других правних лица и предузетника који су прописом Владе одређена да приоритетно производе, снабдевају производима или пружају услуге од посебног интереса за одбрану земље.

Члан 100.

Материјална обавеза се извршава преко уже унутрашње јединице Министарства одбране, у складу са законом и другим актима надлежних државних органа.

Члан 101.

Ствари се уступају, користе и враћају уз прописану накнаду за њихово привремено коришћење и накнаду штете у случају њиховог оштећења или уништавања у поступку прописаном овим законом, уз поштовање Уставом загарантованих права на имовину.

Члан 102.

Ствари из пописа ужа унутрашња јединица Министарства одбране не сме распоредити ако би се распоређивањем тих ствари:

- 1) онемогућило власнику обављање животних функција, као што су превоз инвалида и болесних лица;
- 2) онемогућило власнику обављање делатности, у обиму који угрожавају његову егзистенцију;
- 3) онемогућило најнеопходније обављање послова од посебног јавног интереса;
- 4) онемогућило обављање минималне привредне делатности;
- 5) битно проузроковало слабљење животних услова грађана

1. Ствари и њихова евиденција

Члан 103.

За потребе одбране земље власници ствари дужни су да предају следеће:

- 1) моторна, превозна и специјална возила, возила свих врста и капацитета;
- 2) грађевинске и друге машине за грађевинске и инжињеријске радове свих врста и намена;
- 3) средства и уређаје везе;
- 4) пловне објекте, луке, пристаништа и инсталације за пловидбу, снабдевање, одржавање и ремонт пловних објеката;
- 5) ваздухоплове и аеродроме: ваздухоплове свих врста и намена, аеродроме са хангарима и другим објектима и уређајима за регулисање и контролу ваздушног саобраћаја, складишта погонског материјала за ваздушни саобраћај, земаљска радио-навигациона средства и опрему за одржавање веза и контролу летења;
- 6) пумпне станице и складишта: бензинске станице, складишта погонског горива и мазива, станице за пуњење боца ацетиленом, кисеоником и пропан-бутаном, станице за одржавање противпожарних средстава, пумпе, компресорске станице и агрегате за воду, акумулаторске станице, складишта за смештај минско-експлозивних средстава, складишта за смештај резервних делова, репродукционог и потрошног материјала, складишта људске и сточне хране, опреме и другог материјала;
- 7) станице за сервисирање и станице за технички преглед моторних возила, и средстава телекомуникације, као и њихове погоне за ремонт са припадајућом опремом, машинама, уређајима, инсталацијама, инструментима и лабораторијском опремом;
- 8) средства и уређаји за припрему штампе и снимање;
- 9) јахаћу, теглећу и товарну стоку са припадајућим прибором и опремом;
- 10) зграде и земљиште са уређајима, опремом и инсталацијама;
- 11) друге потребне ствари (производе и услуге од посебног интереса за одбрану земље).

Члан 104.

Ради организованог и правилног извршавања материјалне обавезе води се евиденција.

Поступак и начин вођења евиденције из става 1. овог члана прописује Министарство одбране.

Члан 105.

Ствари из члана 103. овог закона пописују и о њима воде евиденцију уже унутрашње јединице Министарства одбране, а на основу евиденције коју воде органи државне управе надлежни за имовину, унутрашње послове, јавне приходе и други државни органи.

Члан 106.

Власници ствари су дужни да ужој унутрашњој јединици Министарства одбране, на њен захтев, ставе на увид податке и исправе о стварима из члана 103. овог закона и да јој омогуће преглед ствари ради пописа и вођења евиденције.

Ако се за поједине ствари из става 1. овог члана не води евиденција или подаци из те евиденције нису потпуни, ужа унутрашња јединица Министарства одбране врши преглед тих ствари и устројава њихову евиденцију.

Члан 107.

Власници ствари који остану без пописаних ствари или ствари постану технички неисправне или неупотребљиве или на тим стварима настану битне промене техничке природе, дужни су да о томе одмах, а најкасније у року од 15 дана обавесте ужу унутрашњу јединицу Министарства одбране, уз одговарајући писани доказ овлашћеног сервиса.

Члан 108.

Распоређивање ствари врши се тако да се првенствено обезбеди попуна ратних јединица и команди Војске Србије, а затим за друге потребе одбране земље.

Распоређивање ствари за потребе јединица Војске Србије и за друге потребе одбране земље врши се са најближе територије.

Попуном се обезбеђује максимално могућа типизација ствари за потребе јединица Војске Србије и за друге потребе одбране земље.

Спајање материјалне обавезе и ратног распореда лица – руковоаца ствари врши се ако материјално средство захтева посебна знања у руковању.

Члан 109.

Ствари пописане за потребе одбране земље распоређују се према одређеном ратном распореду за потребе Војске Србије и другим потребама одбране земље наведених у члану 99. став 1 овог закона, у складу са прописима о критеријумима за распоређивање грађана и нормативима ствари за потребе попуне Војске Србије и друге потребе одбране земље које доноси Влада Републике Србије, на предлог Министарства одбране.

2. Начин преузимања ствари**Члан 110.**

Корисник ствари је дужан да за преузимање ствари ради њиховог прегледа или употребе на војној вежби правовремено поднесе захтев ужој унутрашњој јединици Министарства одбране, тако да се власник ствари може позвати за извршење материјалне обавезе најкасније 30 дана пре дана одређеног за предају.

Рок из става 1. овог члана не односи се на подношење захтева у случају ратног или ванредног стања.

Члан 111.

Ствари за потребе одбране преузима корисник коме су те ствари распоређене, на основу одобреног Плана попуне Министарства одбране.

Члан 112.

Ужа унутрашња јединица Министарства одбране доставља позив власнику ствари, који садржи: назив ствари коју треба предати, место и време предаје, назив корисника,

напомену да ствари може предати и лице које власник овласти и упозорење о одговорности власника ствари у случају да се не одазове позиву.

Против власника ствари који се не одазове и не преда ствари за потребе извођења вежби, ужа унутрашња јединица Министарства одбране дужна је да без одлагања покрене прекршајни поступак.

Против власника ствари који се на одазове и не преда ствари за потребе корисника ствари након проглашења ванредног и ратног стања, ужа унутрашња јединица Министарства одбране без одлагања покрене кривични поступак.

Члан 113.

Власник ствари који је примио позив од уже унутрашње јединице Министарства одбране ради прегледа или вежбе, у року од осам дана од дана пријема позива, може да замоли за одлагање:

- 1) ако би предаја ствари изазвала штету власнику ствари на основу неизвршења обавеза и послова из раније потписаних уговора;
- 2) ако би га задесила велика привредна штета;
- 3) ако је мобилисано возило једино у породици власника, а има децу млађу од 16 година.

Члан 114.

Власник предаје кориснику ствар у исправном стању, на месту и у време одређеним у позиву.

Ако се у време одређено за предају распоређена ствар не затекне код власника или се налази на таквој удаљености да се не може правовремено предати кориснику, власник уместо те ствари предаје кориснику другу ствар приближних карактеристика.

Ако власник нема другу одговарајућу ствар, дужан је да о томе одмах извести ужу унутрашњу јединицу Министарства одбране која обезбеђује распоређивање и упућивање друге одговарајуће ствари.

Члан 115.

О примљеној ствари овлашћено лице или комисија корисника ствари дужна је да сачини записник у три примерка, у који се уносе подаци за идентификацију и чињенице о стању ствари, а нарочито подаци о евентуалним недостацима и оштећењима који су прегледом утврђени.

Члан 116.

Приликом преузимања ствари, овлашћено лице или председник комисије за пријем ствари обавештава власника, односно лице које је предало ствари о месту и времену враћања. То обавештење се уноси у записник из члана 115. овог закона.

Ако се у време преузимања ствари не могу тачно одредити време и место враћања или ако власник ствари одбије да прими примерак записника, корисник ствари је дужан да благовремено о томе писмено обавести власника ствари.

Члан 117.

Приликом враћања ствари, овлашћено лице или комисија за пријем ствари сачињава записник о предаји ствари власнику у његовом присуству односно лица које је он овластио за преузимање ствари.

Један примерак записника о враћању ствари се уручује ужој унутрашњој јединици Министарства одбране.

3. Накнада путних трошкова**Члан 118.**

Ствари за потребе корисника допрема власник ствари.

За допремање ствари за потребе корисника, власнику ствари припадају накнада превозних трошкова у стварном износу и дневнице за путовање у вези са предајом ствари у висини одређеној прописом који регулише накнаду трошкова и отпремнину државних службеника и намештеника.

4. Накнада за коришћење ствари**Члан 119.**

За коришћење ствари из пописа, власнику ствари припада накнада.

Накнаду за коришћење ствари (тарифа) из става 1. овог члана утврђује Влада Републике Србије, на предлог министра одбране.

Члан 120.

Накнада за коришћење ствари припада власнику од тренутка предаје до тренутка враћања ствари.

Накнада за употребу ствари исплаћује се најкасније 45 дана од враћања ствари власнику.

5. Поступак утврђивања накнаде за оштећене, уништене или нестале ствари**Члан 121.**

Ако је преузета непокретна и покретна ствар оштећена, уништена или нестала за време ванредног и ратног стања и вежбе, власнику ствари припада накнада у стварном износу вредности ствари у тренутку преузимања која је назначена у записнику о предаји ствари.

Ако у записнику није наведена вредност ствари власнику припада накнада у висини просечне тржине вредности ствари на територији на којој се ствар налазила у тренутку преузимања.

У случају спора о вредности ствари или ако је вредност ствари била нереално одређена, ужа унутрашња јединица Министарства одбране је дужна да покрене поступак вештачења, осим ако се не постигне вансудско поравнање.

Власник ствари незадовољан одређеном вредношћу ствари из става 3. овог члана може покренути поступак и тада ће вредност ствари утврдити надлежни суд.

Уколико је дошло до оштећења ствари у току употребе код корисника, корисник је дужан да изврши поправку ствари и преда власнику у исправном стању.

Члан 122.

Поступак за утврђивање накнаде за оштећене, уништене или нестале ствари покреће по службеној дужности корисник ствари, а може се покренути и по захтеву власника ствари.

Накнаду за оштећене, уништене или нестале ствари утврђује комисија састављена од председника и одређеног броја чланова, коју образује корисник ствари.

Члан 123.

Комисија је дужна да власника ствари обавести о времену и месту свог рада, како би и непосредно могао да се изјасни о околностима значајним за утврђивање штете која му је причињена.

За утврђивање настале штете, комисија може да предложи ангажовање вештака са листе судских вештака.

Ако је ствар из пописа осигурана, процену штете врши друштво за осигуравање.

Члан 124.

Комисија утврђује штету и околности под којима је штета настала, процењује тржишну вредност ствари и предлаже начин на који ће се штета надокнадити.

О питањима у вези са утврђивањем и накнадом штете, комисија сачињава записник који садржи све податке значајне за утврђивање штете и начин њене накнаде.

Члан 125.

Власницима ствари чије су ствари распоређене плановима поуне за потребе одбране припада умањење годишњег пореза у висини од 5 % предвиђеног за ту ствар.

V КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 126.

Новчаном казном од 10.000 до 100.000 динара или казном затвора до 60 дана казниће се за прекршај регрут и лице у резервном саставу ако се без оправданог разлога не одазове позиву уже унутрашње јединице Министарства одбране у време и место који су назначени у појединачном позиву, за увођење у војну евиденцију, регрутовање, служење војног рока, као и лекарске и друге прегледе и испитивања (члан 11. и члан 51. овог закона), за војну вежбу или другу обуку у резервном саставу која се признаје као извршење војне вежбе.

Члан 127.

Новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара или казном затвора до 30 дана казниће се за прекршај регрут или лице у резервном саставу:

- 1) ако изнесе војну књижицу из Републике Србије (члан 75. овог закона);
- 2) ако у прописаном року не пријави ужој унутрашњој јединици Министарства одбране код које се води у војној евиденцији настале промене из члана 76. овог закона.

Члан 128.

Новчаном казном од 45.000 до 450.000 динара казниће се за прекршај организација чијим се посредовањем војни обвезник запосли у иностранству ако у року од осам дана од дана одласка војног обвезника на рад у иностранство не обавести ужу унутрашњу јединицу Министарства одбране (члан 77. овог закона).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у организацији из тог става новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и чланови породичног домаћинства новчаном казном од 10.000 до 30.000 динара.

Члан 129.

Новчаном казном од 10.000 до 100.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице у државном органу и другом правном лицу ако у року од осам дана од дана настале промене не обавести ужу унутрашњу јединицу Министарства одбране о променама код војног обвезника из члана 77. овог закона).

Члан 130.

Новчаном казном од 45.000 до 450.000 динара казниће се за прекршај предузеће, друго правно лице и лице које самостално обавља делатност код кога је војни обвезник запослен:

- 1) ако на захтев уже унутрашње јединице Министарства одбране не пружи потребне податке о војним обвезницима ради оцењивања способности за војну службу и одређивања рода, службе и појединачних дужности у Војсци Србије (чл. 7. и 74. овог закона);

- 2) ако у прописаном року не пријави ужој унутрашњој јединици Министарства одбране одсутност војног обвезника из непознатих разлога, који је био запослен код њега (члан 77. овог закона).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у предузећу и другом правном лицу новчаном казном од 10.000 до 100.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и члан породичног домаћинства новчаном казном од 10.000 до 30.000 динара.

Члан 131.

Новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај:

- 1) руководилац или лице које је он овластио, ако не изради решење о распоређивању обвезника радне обавезе (члан 86. став 1. тач. 1. и 2. овог закона);
- 2) директор или лице које је он овластио, ако не изради решење о распоређивању обвезника радне обавезе (члан 86. став 1. тачка 3. овог закона);
- 3) одговорно лице ако не поступи по одлуци Министарства одбране (члан 91. став 2. овог закона).

Члан 132.

Новчаном казном од 30.000,00 до 50.000,00 динара казниће се за прекршај власник ствари:

- 1) ако за потребе одбране земље не преда ствар (члан 103. овог закона).
- 2) ако на захтев уже унутрашње јединице Министарства одбране не допреми ствари на одређено место и у стању које омогућава њихову наменску употребу (члан 114. овог закона).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном у износу од 500.000,00 до 1.000.000,00 динара и правно лице.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном у износу од 40.000,00 до 50.000,00 динара и одговорно лице у правном лицу.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном у износу од 300.000,00 до 500.000,00 динара и предузетник.

Члан 133.

Новчаном казном од 30.000,00 до 40.000,00 динара казниће се за прекршај власник ствари:

- 1) ако на захтев уже унутрашње јединице Министарства одбране не стави на увид податке и исправе о стварима из члана 103. овог закона или му онемогуће преглед ствари ради пописа и евиденције (члан 106. овог закона);
- 2) ако не извести ужу унутрашњу јединицу Министарства одбране за настале промене на стварима (члан 107. овог закона);
- 3) ако не извести ужу унутрашњу јединицу Министарства одбране да нема одговарајућу ствар (члан 107. овог закона).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном у износу од 250.000,00 до 500.000,00 динара и правно лице.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном у износу од 30.000,00 до 40.000,00 динара и одговорно лице у правном лицу.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном у износу од 200.000,00 до 300.000,00 динара и предузетник.

Члан 134.

Новчаном казном од 50.000,00 до 250.000,00 динара казниће се за прекршај правно лице :

- 1) ако као корисник ствари о примљеној ствари, не сачини записник (члан 115. став 1. овог закона);
- 2) ако корисник ствари писмено не обавести власника ствари о времену и месту враћања ствари (члан 116. став 2. овог закона);
- 3) ако не обавести власника ствари о времену и месту рада комисије за утврђивање накнаде за оштећене, уништене или нестале ствари (члан 124. став 1. овог закона).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном у износу од 20.000,00 до 30.000,00 динара и одговорно лице у правном лицу.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном у износу од 20.000,00 до 30.000,00 динара и лице у државном органу чију је одговорност утврдио надлежни орган.

VI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 135.

Војник који се налази на служењу војног рока даном ступања на снагу овог закона, наставља да служи војни рок у складу са одредбама закона по којима је упућен.

Поступак регрутовања и позивања војних обавезника који нису окончани, окончаће се по одредбама овог закона.

Регрут који је оцењен ограничено способним за војну службу упућује се на служење војног рока у Војску Србије до краја 2009. године, а након овог рока упућује се на оцену способности у складу са накнадно усвојеним Мерилима за оцењивање здравствене способностима војног обвезника за војну службу и о лекарским и другим прегледима ради утврђивања способности за војну службу.

Члан 136.

Регрут који је на дан ступања на снагу овог закона навршио 27 година, а регрутна комисија га је оценила привремено неспособан за војну службу, упућиће се на коначну оцену здравствене способности и у складу са оценом способности за војну службу биће регулисан његов даљи статус по одредбама овог закона.

Члан 137.

Регрут који је на дан ступања на снагу овог закона навршио 27 година, а надлежни орган у законом прописаном поступку утврди да је избегавао обавезу служења војног рока, упућује се на служење војног рока до краја календарске године у којој навршава 30 година.

Регрут који је на дан ступања на снагу овог закона навршио 27 година, а надлежни орган у законом прописаном поступку утврди да није избегавао војну обавезу, биће омогућено служења војног рока у Војсци Србије у складу са овим законом до краја календарске године у којој навршавају 30 година.

Члан 138.

Регрут који је на дан ступања на снагу овог закона навршио 30 година, а надлежни орган у законом прописаном поступку утврди да није избегавао војну обавезу, решењем се ослобађа од обавезе служења војног рока и преводи у резервни састав.

Регрут који је на дан ступања на снагу овог закона навршио 30 година, а надлежни орган у законом прописаном поступку утврди да је избегавао обавезу служења војног рока, упућиће се на служење војног рока до краја календарске године у којој навршава 35 година.

Члан 139.

На правне односе у вези преузимања ствари и поступка утврђивања накнаде за оштећење, уништене или нестале ствари који нису регулисани овим законом, примењују се одредбе прописа којима су регулисани облигациони односи.

Члан 140.

Надзор над применом овог закона и других прописа којима се уређује вршење војне, радне и материјалне обавезе врши Инспекторат одбране.

Послове надзора Инспекторат одбране обавља у складу са законом и прописима које доноси министар одбране.

Члан 141.

Прописе за извршење овог закона донеће се у року од 120 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 142.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе: одребе главе XVII (чл. 279. до 336) и одредбе главе XIX (чл. 340. до 345) Закона о Војсци Југославије ("Службени лист СРЈ", бр. 43/94, 28/96, 44/99, 74/99, 3/02 и 37/02 и "Службени лист СЦГ", бр. 7/05 и 44/05), Уредба о организовању и извршавању материјалне обавезе ("Службени лист СРЈ", бр. 36/98, 32/99, 9/01) и Уредба о организовању и извршавању радне обавезе ("Службени лист СРЈ", бр. 36/98 и 20/99).

Члан 143.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".